

Kovalchuk Iu. A., assistant professor,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

DESCRIPTION OF KOREA IN EUROPEAN LITERATURE OF THE AGE OF ENLIGHTENMENT

The paper characterizes the image of Korea in European literature of the Age of Enlightenment, studies correspondence of the image of Korean people with the idea of «le bon sauvage / noble savage».

Key words: image of Korea, Enlightenment, «le bon sauvage / noble savage», J.-B. Du Halde, Voltaire.

УДК 82-3; 801.73

Ковінько М. В., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

СПЕЦИФІКА АВТОРСЬКОЇ МАСКИ В «МОРСЬКИХ ОПОВІДАННЯХ» МАРУСИ КЛІМОВОЇ

Стаття присвячена аналізу особливостей авторської маски у збірці оповідань відомої російської письменниці Марусі Клімової «Морські оповідання». Маска розглядається як інструмент, що використовується автором-творцем для конструювання образу наратора з метою створення ефекту достовірності і здобуття читацької довіри до текстової дійсності.

Ключові слова: Автор, авторська маска, наратор, наративна стратегія.

Проблема автора та його художнього втілення у літературному творі була завжди **актуальною** у літературознавчій науці. Провідні науковці ХХ та ХХІ століть (Р. Барт, М. Бахтін, Е. Беннетт, Ш. Берк, С. Бройтман, В. Виноградов, М. Гіршман, Б. Корман, Т. Савченко, І. Скоропанова, Ю. Тинянов, А. Фаустов, М. Фуко, П. Чудаков та ін.) присвятили свої праці питанню історичної долі авторства, його теоретичному обґрунтуванню та вивченню форм авторської присутності у тексті. У цьому дискурсі одним із центральних, однак досі недостатньо вивчених, понять постав термін «авторська маска» як основний прийом, що використовується автором-творцем для конструювання образу фіктивного наратора з метою створення ефекту достовірності і здобуття читацької довіри до текстової дійсності.

Публікація має на меті аналіз маски як форми авторської присутності у творі, на основі якої вибудовуються відношення між автором-творцем та його нарративною репрезентацією у тексті.

Об'єктом статті виступає збірка російської письменниці Марусі Клімової «Морські оповідання» [Маруся Климова 1999], **предметом** – маска як ключовий прийом перевтілення автора в художній образ.

Наукова новизна роботи полягає в аналізі книжки Марусі Клімової в аспекті вибору оповідної стратегії як способу авторського маскування.

Аналізуючи оповідну манеру малої прози М. Зоценка, О. Осьмухіна визначає її як «авторську маску, необхідну самому творцеві оповідань і повістей (автору реальному) для конструювання образу розповідача, принципово іншого, аніж сам автор, такого, який займає іншу ціннісну, світоглядну і мовну позицію» [Осьмухіна 2009, 78]. Підставу для того, аби говорити про феномен авторської маски, дослідниця бачить в тому, що «за допомогою героя-оповідача і відтворення його мовної манери автор створює двопланову оповідну структуру, ігрову в своїй основі, орієнтовану на слухача, читача-співрозмовника і таку, яка начебто здійснюється без прямої участі реального автора» [Осьмухіна 2009, 82-83]. Те ж саме ми можемо сказати і про нарративні особливості книжки «відомої пітерської богемістки» [Бондар-Герещенко 2005] Марусі Клімової (Тетяни Миколаївни Кондратович) «Морські оповідання» (1999). Адже ця невеличка збірка короткої прози написана стилізованою розмовною мовою від імені чоловіка-моряка, який служить помічником капітана на різних торгових судах незадовго до так званої перебудови Радянського Союзу, безпосередньо підчас неї і в постперебудовні часи і доволі суб'єктивно оцінює процеси ідеологічних змін, а також пов'язані з ними зміни у настроях і побуті бортового екіпажу. Однак досить важко однозначно відповісти, чим насправді являються твори Марусі Клімової: продовженням зоценківських традицій (а відтак і традицій Пушкіна, Гоголя, Лескова, Сомова, Лермонтова, Достоевського та ін. класиків) чи постмодерністською пародією на них.

Так, автор передмови до «Морських оповідань» В. Кондратович відгукується про Марусю Клімову як про «письменника вищою мірою традиційного, у найглибшому смислі цього слова» [Кондратович], тоді як сама письменниця позиціонує себе як декадентку і маргіналку [3], з чим погоджуються і більшість критиків. Наприклад, А. Латиніна заявляє, що «актуальних для Марусі Клімової письменників об'єднує мізантропія, маргінальність, сексуальні перверсії, зневага до норми, до «буржуазної» моралі (яка завжди третирується як обивательська) [Латиніна 2005]. Доволі епатажно про збірку висловлюється і рецензент А. Дмитрієв-Молодший: «Символічно, що через декілька місяців після появи книг Марусі Клімової на петербурзьких

прилавках, нарешті помер академік Ліхачов: ці книги ставлять жирний чорний хрест на рожевому гуманізмі інтелігентів-лібералів. І чудово! Нехай здихають швидше. Нам давно набридла їхня шмарката любов до «маленької людини» і її прав» [Дмитриев-Младший 1999].

Очевидно, справедливими можна вважати обидва погляди на «Морські оповідання», адже саму розповідь як наративну модель ми в жодному разі не можемо назвати чимось новаторським, тим більше віднести до постмодерністських винаходів, проте своєрідна манера цієї розповіді (грубість, цинічна відвертість, «заборонені» теми), безумовно, по-маргінальному далека від цнотливої скромності класиків. Якщо ж говорити про індивідуально-авторські особливості, то перш за все, очевидно, слід сказати про рідкісну для російської літератури взагалі (навіть тієї, яка безпосередньо стосується Петербурга, знаменитого своїм флотом і судноплавними традиціями) і вже зовсім не характерну для жіночого письма морську тематику.

Назва книжки – «Морські оповідання» – неминуче відносить нас до написаних для підлітків «Морських історій» (1925) Бориса Житкова, яких, окрім теми моря, з творами Марусі Клімової ріднить також і використання стилізованої оповіді від першої особи. І все ж суттєву різницю можна завважити в тому, що герой-наратор сучасної петербурзької письменниці «дорослішає» і стає повноправним членом екіпажу, тоді як у прозі Житкова перед нами ще зовсім юний і невпевнений в собі підліток. Та це не просто змістова подробиця, яку можна було б опустити при аналізі образу наратора «Морських оповідань». Справа в тому, що Маруся Клімова таким чином не лише маркує свій вибір іншої вікової аудиторії, а змушує «подорослішати» і звільнитися від сором'язливості не тільки героя, але й саму літературу. Власне про це авторка збірки говорить і в одному зі своїх радіоінтерв'ю: «...коли я читала оповідання наших вітчизняних письменників Житкова і Конецького, то мене завжди дивувало дивне сприйняття дійсності – воно було у них якимось підсолодженим, чи що, нудотним, і таке було враження, що ці оповідання написані для дітей про суворе життя дорослих. А я написала оповідання для дорослих» [10]. І це «дорослішання» відбувається цілком постмодерністським способом, тобто через відкидання різноманітних моральних та художніх табу. Так, разом із відповідним наратором Маруся Клімова вводить до своїх текстів епатажну брутальність, чорний гумор, еротичку, грубі висловлювання та лайку, і все це дійсно створює ефект відходу від традиційного для класики переймання долею маленької людини, хоча сама маленька людина як літературний тип насправді нікуди не зникає.

Заявлене критиками звільнення від «рожевого гуманізму» на користь відвертого цинізму помітне уже буквально з перших рядків твору, яким

відкриваються «Морські оповідання» («Мартишка»): *«Когда я плавал на «Красножопске», дневальной у нас была Танька Сулова, ее все звали «Мартышкой». Она была очень похожа на мартышку, вылитая – рожа плоская, нос задран так, что одни ноздри видны, и рот от уха до уха. Но она давала просто всем, никому отказа не было»* [Тут і далі цит. за: Маруся Климова Электронный ресурс]. В такому ж грубому тоні, який, на нашу думку, служить одним із основних засобів творення авторської маски, написана і решта текстів.

Загалом маркувати авторську маску насамперед допомагають стилістичні особливості мови наратора. По-перше, слід звернути увагу на жаргонну та згрубілу, лексику, наприклад: «рожа», «ублюдок», «алкаши», «квасить без передыху», «не просыхать», «кирять», «черномазые», «чурки», «капуста» (гроші), «ящик» (телевізор), «тачка», «чувихи», «лафа», «папаша», «зенки», «на халяву», «телега из ментовки», «права качать», «намылиться» (зібратися, мати намір), «доступ за бугор» (за кордон), «два куска» (дві тисячі доларів), «а ей это абсолютно до фени», «хоть бы хны», «фиг знает как», «капать на мозги», «посылашь на три советских буквы», «как последний лох» та ін. Розмовний стиль мови наратора проявляється і в надмірній кількості вказівних та неозначених займенників («этот», «это», «этот-то», «тот», «какой-то», «такой-то»), частих тавтологій («...я не знаю, кто еще мог это сделать [...]». А мог бы сделать два шага вбок и харкнуть за борт, ведь это же совершенно не сложно. Но ему даже и эти два шага сделать лень, хотя, скорее всего, он на эту тему просто не задумывается. Я хотел подойти к этому матросу и сделать ему выговор, а потом передумал», «На палубе»), вживанні специфічних вставних слів і словосполучень («короче», «короче говоря», «честно говоря», «в общем», «в общем-то», «значит», «так сказать», «можно сказать», «мол», «как говорится»), часток («ну так вот», «и вот», «ну вот», «там», «вроде», «типа», «что ли»), просторіччя і ненормативних словоформ («ихний», «нету», «парахетство», «об них» замість «о них», «пловучий», «плавать» замість «ходить», коли йдеться про судно, рейс, екіпаж пароплава), у граматичному зверненні до адресата мовлення, яке насправді не вказує на конкретного співрозмовника і узагальнює зміст сказаного: «За границей, например, вообще считают, что, если **ты** проплавал пятнадцать лет, то **ты** психически ненормален, и **тебя** нужно лечить» («Чудачок»).

По-друге, аналізуючи образ наратора «Морських оповідань», звісно, не можна оминати і насиченість його мови «судновою» лексикою («рейс», «порт», «гавань», «трап», «трюм», «дневальный», «вахтовой», «палуба», «каюта», «кинорубка», «матрос», «боцман», «старпом», «кубрик»,

«камбуз», «кок», «галіюн», «швартовка» і т. д.) та пов'язаними з побутом пароплавання реаліями. Разом з тим у сприйнятті навколишньої дійсності цього моряка відсутня будь-яка романтика та замилювання морем, що було властивим для персонажів класичних творів морської тематики. Тут ми зустрічаємося лише із монотонністю часто нудного і безглузкого життя на борту пароплава: *«Болтаешься неделями в открытом море, и одна вода кругом. И что самое неприятное – все время одни и те же рожки. И в кубрике, и на палубе, и в кинорубке, и везде, никуда не денешься»* («Охрана»).

Третя група лексики, якою насичена мова наратора, – книжна фразеологія, канцелярські штампи, а також сповнені радянським пафосом висловлювання, – з погляду моряка, нібито створює враження діловитості, освіченості та приналежності до рейсового керівництва, але насправді викликає комічний ефект: *«низкий моральный облик», «безответственное поведение», «поставить в известность», «отрицательные факты, свидетельствующие о моральном разложении», «в бессознательном состоянии», «писать на берег», «прибыть в пункт конечного назначения», «кануть в историю», «конвейер нашего славного волжского автозавода», «в полном соответствии с духом нашего сурового времени»* тощо.

Наратор оповідань позиціонує себе як моряка із високими моральними якостями, зразковою поведінкою і неабияким життєвим досвідом, адже у складі екіпажу торгових суден він здійснив не один рейс і пройшов шляхом кар'єрного зростання від наймолодшого помічника капітана до «четвертого», «третього» і навіть «старпома», а тому має право судити як про рядових членів команди, так і про вище керівництво і самих капітанів. А судити товаришів, як вважає наратор, дійсно є за що: падіння моралі (*«Раньше, на мой взгляд, была более здоровая обстановка», «Докторишка»*), постійні пиятики (*«Некоторые из нашей команды как выходят в море, так вообще не просыхают, так и заливают за ворот до самого возвращения в родной порт»*), «Охрана»), розпушта, статеві збочення та гомосексуалізм (*«...наши духи в иностранном порту сразу же устремляются в различные злачные места и ищут себе там забав — каждый в соответствии со своей сексуальной ориентацией»*), «Докторишка») доноси (*«...у нас такие люди, стоит им какую-то информацию про тебя узнать, как они сразу же ее против тебя будут использовать»*), «Докторишка»), контрабанда (*«...прячут там по мелочам: кокаин, иногда героин, кто и пушку умудрится замаскировать»*), «Таможня») хабарництво (*«Обычно у нас проблем с таможеней не бывает – капитан с главным таможенником в каюте распиивают бутылку джина, выкуривают по пачке американских сигарет, а на прощанье капитан ему еще с собой бутылку и блок сигарет предлагает»*), відсутність дисципліни

«Стоит отвернуться – и все они тут же как тараканы, расползаются по своим делишкам, тешишь свои, так сказать, низменные наклонности», «Мы стояли тогда в ленинградском порту», ігнорування службових обов'язків («... на судне отопление не работало – вышло из строя, а старпом перед выходом забыл его починить по причине что ни на есть самой тривиальной: нажрался и лежал в бессознательном состоянии у себя в каюте на койке», «Дикари»), користолюбство («...они ради бабок все, что угодно, сделают, и никаких больше в жизни ценностей у них не существует», «Собрание»), рейси під іноземним прапором заради наживи («...ему так понравилось плавать под чужим флагом, что на наш российский с тех пор он спокойно даже смотреть не может — у него на него аллергия», «Под флагом»), расизм («...негр перестал ходить на занятия [...]». Оказывается, Витек давал ему задание: убрать комнату, погладить ему форму или постирать носки [...]». А к ним в комнату тем временем подсадили еще одного чудачка, деревенского, тот чудачок вообще был какой-то неразвитый и считал, что негры – это не люди, а ведьмаки. И они с Витей вообще переселили того негра на пол», «Хозяин»), психічні розлади («А в рейсе у замполита съехала крыша, он ходил, говорил сам с собой и дико хихикал, он ничего не ел и не спал по ночам», «Докторишка»).

Разом з тим цікаво, що викриваючи аморальні та безвідповідальні вчинки своїх товаришів, підлеглих і керівників, помічник капітана, постійно наголошує на зразковості своєї поведінки і стійкості власних моральних принципів: *«Уж не помню, как в тот рейс мне удалось все это выдержать, потому что вахты стоял, по-моему, только я один. А все остальные лежали пьяные»* («Охрана»), *«А я лишний раз порадовался, что ни разу в такие истории не попадал [...]». Я уже привык, что когда имеешь дело с людьми, лишенными стойких моральных принципов, то всегда рискуешь вляпаться в неприятную историю»* («Докторишка»). І тим не менше герою Марусі Клімової властиві чи не всі вади, які він же і засуджує. Так, моряк-наратор постійно наголошує на тому, що всі навколо: і капітани, і старпоми, і матроси, і днювальні, і коки – погано виконують свої обов'язки, однак він і сам часто не проти відлежатись замість того, щоб вирішувати ту чи іншу проблему: *«...уже подходим к причалу, нужно швартовы принимать, и просто некому [...]». Я плюнул, и пошел к себе в каюту – мне, что ли, одному швартоваться?»* («Таможня»). Критикуючи любов до грошей і працю лише заради зарплати, помічник капітана трусується над кожним власним рублем: *«...деньги такое дело, которое требует очень большого внимания. Если, к примеру, я выдам бойцу лишний рубль, то потом этот рубль из моей личной зарплаты вычтут»* («Кассирша»). Герой запевняє, що весь екіпаж пароплава, окрім нього самого, у тій чи іншій мірі займається контрабандою, але не уникає

у своїй розповіді подробиці про те, що сам носить недешевий, куплений за валюту, годинник «Роллекс»: *«... у меня были очень хорошие и дорогие часы, «Роллекс», я заплатил за них почти полторы тысячи баксов»* («Собрание»). Засуджуючи плавання під іноземними прапорами як погоню «за длинным рублем», в оповіданні «Под флагом» моряк сам вербується на голландське судно, причому заплативши хабар – дві тисячі доларів: *«Пришел я в контору, где вербуют людей «под флаг», то есть на иностранные суда, под чужие знамена, принес в конверте бабки...»*. Нібито відстоюючи неправомірність расової дискримінації, зокрема у стінах морського училища, насправді наратор мимоволі демонструє свою нездатність сприймати усіх людей як рівних і навіть не вважає расизмом своє презирство до осіб кавказьких національностей: *«Лично я к черномазым, в общем, нейтрально отношусь, мне они по барабану. Меня гораздо больше разные кавказцы и чурки достали»*. У новелі «Хозяин» розповідач детально, зацікавлено і з дотепністю описує знущання над чорношкірим курсантом, вживаючи такі расистські епітети, як «черномазый», «негр», «ниггер».

Важко не помітити і того, що неодноразово звинувачуючи своє оточення у «стукацтві», герой сам постійно доносить на всіх, хто, на його думку, неправильно поводить, при цьому моряк вважає, що таким чином підтримує порядок на борту: *«О том, что рассказал мне докторишка, я поставил в известность соответствующие органы, потому что это уж ни в какие рамки не лезет»* («Боров»). Неодноразово висловлювання наратора виказують в ньому кар'єриста і марнослава, який особливо любить похизуватись собою перед керівництвом і покомандувати іншими: *«Позже мне передали, что мое выступление очень понравилось начальнику нашего Парашетства, и он на собрании меня горячо поддержал. Я, естественно, был очень этому рад»* («Собрание»), *«А для меня еще было важно, чтобы меня на судно взяли именно старпомом [...], и мне было совершенно неинтересно идти в рейс вторым или там третьим»* («Под флагом»). Разом з тим він досить зверхньо ставиться до рядових членів екіпажу: *«Что толку с этими людьми говорить? В матросы ведь нормальный человек в наши дни не пойдет, а идет по большей части те, у которых две извилины, да и те в заднице»* («На палубе») і часом зовсім безпідставно нападає на підлеглих, звинувачуючи їх порушенні порядку (наприклад, у новелі «Мы стояли тога в ленинградском порту» вахтового матроса звинувачено в тому, що він покинув пост, тоді як той, кепсько себе почувавши, відлучився в гальюн). З не найкращого боку героя характеризує і те, що він не лише спокійно ставиться до образливих прізвиськ, які приживаються серед членів екіпажу, а й сам активно їх використовує (*Дуралей Иванович, Боров, Говорящее Полено, Мартышка*).

Також помічник капітана постійно підкреслює своє женоненавистництво, яке часом доходить аж до патологічного страху перед слабкою статтю. Для героя жінка («баба», «бабенка», «мочалка» «крашеная чувиха», «вся намазанная накрашенная, как жучка») завжди асоціюється з аморальною поведінкою, відсутністю дисципліни серед членів екіпажу, низьким інтелектуальним рівнем і несе в собі загрозу для порядного чоловіка: «Мне эта Мартышка была, конечно, не нужна, я вообще боялся, что она может меня наградить чем-то вроде сифака [...]. К тому же, я не хотел, чтобы меня потом списали, обвинив в том, что у меня низкий моральный облик» («Мартышка»). Позичуючи себе як людину високоморальну і розсудливу, моряк намагається уникати будь-яких контактів із жінками: «Я обычно на этих мочалок внимания вообще не обращал и старался говорить с ними как можно меньше, потому что у них мозгов очень мало, а если и есть, то находятся они у них между ног, а уж там их искать у меня никакого желания не возникало» («Кассирша»). Очевидно, подібну зверхність у ставленні до протилежної статі, з одного боку, можна пояснити давнім моряцьким забобоном про те, що жінці не місце на судні. Однак з іншого боку, напрошується висновок і про певну чоловічу неповноцінність/невдачливість героя, яка, в свою чергу, може символізувати як авторське сприйняття неповноцінності самої маленької людини, так і пов'язаної з нею класичної літератури і навіть традиційних імперських/радянських культури, суспільства, державного устрою.

Одна із ключових характеристик авторської маски – двоплановість – у «Морських оповіданнях» полягає в тому, що Маруся Клімова (як і свого часу М. Зоценко) не використовує «принципу прямої авторської оцінки», а конструє образ наратора, «який розповідає про той чи інший випадок із власного життя від першої особи, з позицій власного світорозуміння, культурного рівня, привносячи в подію відповідне бачення дійсності і особистісну оцінку» [Осьмухина 2009, 82]. Очевидно, що, відповідно до авторського задуму, читацьке сприйняття героя-маски не може бути тотожним його само-сприйняттю. Тоді як у власних очах наратор має авторитетний вигляд досвідченого і шанованого моряка, у читача його уявна поважність і не зовсім адекватні оціночні судження викликають доволі комічне враження, або навіть трагікомічне, оскільки при глибшому розгляді описані речі виявляються не такими вже й смішними. За висвітленням численних недоліків і морального занепаду радянського флоту в часи перебудови приховано значно глобальніші проблеми – ідеологічне викривлення моралі і зміни, які приносить у радянське суспільство середина 80-х рр. минулого століття. Навряд чи усвідомлює помічник капітана, наскільки серйозно звучать його слова про занепад пароплавання: «Исторические перемены затронули и наше Паракетство,

которое стало разваливаться, дышать, так сказать, на ладан. [...] тогда это еще было государственное предприятие, хотя постепенно там все разворовали, растащили, так что даже телефоны и свет в конторе за неплату отключили» («Под флагом»). За образом пароплава «Красножопськ» стоїть критика всього радянського режиму, його часто згубної ідеології та пафосу. І вибір маски людини, яка сприймає часто збочену, викривлену дійсність за нормальну і, сама цього не усвідомлюючи, слугує одним із численних гвинтиків, які допомагають утримувати всю систему, дозволяє автору без зайвого моралізаторства вказати на абсурдність багатьох реалій, в яких опинився екіпаж держави-пароплава: «Витька, естественно, отчислили, еще пусть скажет спасибо, что не написали, что по идеологическим причинам, а просто «за развратные действия»» («Хозяин»), «У нас тут в связи с перестройкой все чудачки просто с ума посходили, решили, что теперь они работают будут только за деньги, и платит им эти деньги должны регулярно [...]. А раньше, помню, все пахали как карлики [...]. И права не качали [...]. Вообще-то, нас учили, что не деньги в жизни главное, и что человек трудится вовсе не ради денег, а ради морального удовлетворения, ну и ради блага нашей страны, конечно» («Собрание»).

Дещо осібно від решти стоїть заключний твір збірки – «Пароход и человек», який можна розглядати як пародійну діалогічну репліку до хрестоматійної поеми Володимира Маяковського «Товарищу Нетте – пароходу и человеку». У новелі, яка починається взятою в лапки, однак значно зміненою цитатою із Маяковського: «Мы живем, чтоб умирая, воплотиться в пароходы, книги и другие добрые дела!» (в оригіналі: «Мы идём / сквозь револьверный лай, / чтобы, / умирая, / воплотиться / в пароходы, / в строчки / и в другие долгие дела» [Маяковский 1940, 88]), йдеться про історію пароплава «Андрей Павлов». Будучи людиною Андрій Павлов не чинив ніяких подвигів і ніколи йшов «сквозь револьверный лай», а був відомим лише своїми п'янками та автомобільною їздою «со скоростью света». Відомим капітаном він став завдяки тестю – обкомівському начальникові, а загинув при спробі проскочити залізничний шлагбаум, який перед ним закривався. І тоді «по просьбе его коллег по работе и трудящихся порта» з'явилося нове судно, назване на честь загиблого, причому «хороший пароход», вочевидь кращий, ніж покійний капітан Павлов. Знижений тон розповіді і трагікомізм подібної ситуації – це не просто виклик тому пафосу, з яким виступив Маяковський, увіковічивши подвиг радянського дипкур'єра. Це відвертий і нічим не прикрашений погляд автора на дійсність, в якій насправді набагато частіше трапляються випадки коли в пароплави і книги втілюються ось такі павлови, а не справжні герої. Відтак текст,

замаскований під чергову моряцьку байку, відсилає до дискусії з письменниками, які піднесено оспівували радянську дійсність.

Отже можемо говорити про те, що авторська маска визначається вибором специфічної наративної стратегії, покликаної приховати «реального» автора твору за голосом створеного суб'єкта-оповідача, і свідчить про текстову двоплановість як результат співіснування двох світів: експліцитного світу фіктивного наратора та імпліцитного світу авторського. Основним маркером прийому авторської маски виступає стилізоване мовлення наратора і відбиті в ньому свідомість, спосіб мислення, характер, оціночні судження, ідеї, вчинки, сфера діяльності/професійні орієнтації, зрештою усі деталі, направлені на створення ефекту автентичності обраної наративної стратегії.

Подальше дослідження проблеми передбачає аналіз малої прози ряду сучасних українських та російських письменників, з метою класифікації та компаративного зіставлення авторських масок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

Бондар-Терещенко І. Маруся не отравилась! [Електронний ресурс] / Бондар-Терещенко Ігор. – Дикое поле. – 2005 – №8. – Режим доступу: http://www.dikoepole.org/numbers_journal.php?id_txt=390.

Дмитриев-Младший Андрей. Маруся Климова «Морские рассказы», издво «Митин журнал», СПб, 1999: рецензия [Электронный ресурс] / Андрей Дмитриев-Младший // Лимонка. – 1999. – №130. – Режим доступа: <http://www.mitin.com/people/klimova/limonka.shtml#2>.

Интервью Ирины Дудиной с Марусей Климовой [Электронный ресурс] // Топос: литературно-философский журнал. – Режим доступа: <http://www.topos.ru/article/4853>.

Кондратович В. Предисловие к «Морским рассказам» [Электронный ресурс] / Вячеслав Кондратович // Маруся Климова. Морские рассказы. – Режим доступа: <http://www.mitin.com/books/klimova/morstor.shtml#12>.

Латынина Алла. – Ваши классики – уроды и кретины, – объясняет нам Маруся Климова [Электронный ресурс] / Алла Латынина // Новый мир. – 2005. – №4. – Режим доступа: http://magazines.russ.ru/novyi_mi/2005/4/lat9.html.

Маруся Климова. Морские рассказы / Маруся Климова. – Спб.: Митин журнал, 1999. – 122 с.

Маруся Климова. Морские рассказы [Электронный ресурс] / Маруся Климова. – Режим доступа: <http://www.mitin.com/books/klimova/morstor.shtml#12>.

Маяковский В.В. Товарищу Нетте – пароходу и человеку // Маяковский В.В. Полное собрание сочинений: в 12 т. – М. : Гос. изд-во «Художественная литература». – Т. 8. Стихи, 1926 – 1927. – С. 86 – 88.

Осьмухина О.Ю. Русская литература сквозь призму идентичности: Маска как форма авторской репрезентации в прозе XX столетия : [монография] / О. Ю. Осьмухина. – Саранск : Изд-во Мордовского ун-та, 2009. – 284 с.

Передача посвящена выходу в свет книги Маруси Климовой «Морские рассказы» (издательство «Митин журнал», 1999) [Электронный ресурс] / [Участвуют: Дмитрий Волчек, Маруся Климова]. – Режим доступа: <http://www.mitin.com/people/klimova/prodomikper.shtml#2>.

Стаття надійшла до редакції 16.10.14.

Ковинько М. В., асп.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

СПЕЦИФИКА АВТОРСКОЙ МАСКИ В «МОРСКИХ РАССКАЗАХ» МАРУСИ КЛИМОВОЙ

Статья посвящена анализу особенностей авторской маски в сборнике рассказов известной русской писательницы «Морские рассказы». Маска рассматривается как инструмент, используемый автором-творцом для конструирования образа нарратора в целях создания эффекта достоверности и приобретения читательского доверия к текстовой реальности.

Ключевые слова: автор, авторская маска, нарратор, нарративная стратегия.

M. Kovinko, post-graduate student,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

SPECIFICITY OF THE AUTHOR'S MASKS IN 'THE SEA STORIES' BY MARYSIA KLIMOVA

The article is dedicated to the analysis of the author's mask specificity in the collected stories by Marusia Klimova 'The Sea Stories'. The mask is considered as the tool that the author-creator uses to make the image of the narrator and to get a reader's trust to text reality.

Key words: author, author's mask, narrator, narrative strategy.